

**Uradni list RS, št. 56-3229/1996 z dne 11.10.1996**

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena ustave Republike Slovenije izdajam

**U K A Z o razglasitvi zakona o prepovedi proizvodnje in prometa z azbestnimi izdelki ter o zagotovitvi sredstev za prestrukturiranje azbestne proizvodnje v neazbestno (ZPPPAI)**

Razlašam zakon o prepovedi proizvodnje in prometa z azbestnimi izdelki ter o zagotovitvi sredstev za prestrukturiranje azbestne proizvodnje v neazbestno (ZPPPAI), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 27. septembra 1996.

Št. 001-22-92/96

Ljubljana, dne 7. oktobra 1996.

Predsednik  
Republike Slovenije  
Milan Kučan l. r.

**Z A K O N O PREPOVEDI PROIZVODNJE IN PROMETA Z AZBESTNIMI  
IZDELKI TER O ZAGOTOVITVI SREDSTEV ZA PRESTRUKTURIRANJE  
AZBESTNE PROIZVODNJE V NEAZBESTNO (ZPPPAI)**

**1. člen**

Da se zagotovi takojšnja in enkratna ukinitvev proizvodnje azbestcementnih izdelkov, uvedba brezazbestne tehnologije in proizvodnje vlaknocementnih izdelkov ter postopna ukinitvev oziroma nadomeščanje druge azbestne proizvodnje v neazbestno, in zagotovi socialna varnost delavcev, ki so bili do ukinitve proizvodnje izpostavljeni škodljivemu vplivu azbestnega prahu, se s tem zakonom zagotavljajo potrebna sredstva.

**2. člen**

Proizvodnja azbestcementnih izdelkov na območju Republike Slovenije in njihov uvoz sta prepovedana od 20. 12. 1996 dalje. Zaključna dela v zvezi z dokončanjem del v posameznih proizvodnih oddelkih, dekontaminacija opreme in prostorov, prodaja in odprema zalog azbestcementnih izdelkov se izvede v skladu s terminskim planom, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije.

Promet azbestcementnih izdelkov v Republiki Sloveniji, ki so na zalogi pri proizvodnih in trgovskih organizacijah na dan 20. 12. 1996, je dovoljen do 30. 6. 1998.

Prepoved, omejitve in druge pogoje v zvezi z uvozom in postopnim zmanjševanjem proizvodnje, prometa in uporabe drugih izdelkov, ki vsebujejo azbest, predpiše Vlada Republike Slovenije do 20. 12. 1996.

### **3. člen**

V proračunu Republike Slovenije se v letih 1997 in 1998 zagotovijo sredstva v skupni višini do 1.200.000.000 tolarjev za nakup tehnologije in opreme za proizvodnjo brezazbestnih vlaknocementnih izdelkov.

Vladi Republike Slovenije se s tem zakonom dovoljuje izdaja poroštov v višini do 500.000.000 tolarjev za nakup tehnologije in opreme za prehod iz azbestne v neazbestno proizvodnjo, pri čemer se morajo smiselno upoštevati pogoji iz zakona o merilih in postopku za dajanje poroštov (Uradni list RS, št. 21/95 in 18/96).

V proračunu Republike Slovenije se kot pomoč gospodarskim družbam, ki na dan uveljavitve tega zakona proizvajajo izdelke, ki vsebujejo azbest v letih 1997 in 1998 zagotovijo sredstva v višini do 1.850.000.000 tolarjev za plačilo prispevka za dokup zavarovalne dobe iz 10. člena tega zakona in izplačilo odškodnin za poklicno bolezen iz 12. člena tega zakona.

### **4. člen**

Sredstva, ki jih Republika Slovenija nameni za nakup tehnologije in opreme za proizvodnjo brezazbestnih vlaknocementnih izdelkov in za prestrukturiranje druge azbestne proizvodnje v neazbestno, se štejejo kot kapitalski delež Republike Slovenije v gospodarskih družbah, ki se jih tako dokapitalizira.

### **5. člen**

Program prestrukturiranja azbestne proizvodnje v neazbestno in poročilo o izvajanju programa obravnava in sprejme Vlada Republike Slovenije.

### **6. člen**

Zaradi razreševanja kadrovske socialnih problemov, ki jih je povzročila dolgotrajna uporaba azbesta, se za delavce uvede pravica do pokojnine pod ugodnejšimi pogoji.

### **7. člen**

Pravico do pokojnine pod ugodnejšimi pogoji uveljavljajo delavke in delavci, če do 31. 12. 1999 dosežejo ženske starost 45 let in moški 50 let, ter pokojninsko dobo, ki je dejansko trajala najmanj 28 let za moške in 25 let za ženske in so od tega do 21. 12. 1996 najmanj 10 let delali neposredno pri proizvodnji azbestnih izdelkov ali v servisnih službah, ki delajo neposredno v prostorih za proizvodnjo azbestnih izdelkov.

Pravico do pokojnine pod ugodnejšimi pogoji lahko uveljavljajo tudi delavke in delavci, ki so do 31. 12. 1999 dopolnili starost ženske 48 let in moški 53 let ter dosegli pokojninsko dobo v dejanskem trajanju 35 let za moške in 30 let za ženske in so od tega do 21. 12. 1996 najmanj 20 let delali v podjetjih, ki so v proizvodnih procesih uporabljala azbest.

Pravico do pokojnine pod ugodnejšimi pogoji uveljavijo tudi tisti, ki zbolijo za poklicno boleznijo zaradi izpostavljenosti azbestnemu prahu na delovnem mestu in dosežejo pokojninsko dobo najmanj 23 let moški in 20 let ženske.

### **8. člen**

Delavci, ki izpolnjujejo pogoje iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena, lahko uveljavljajo pravico do pokojnine pod ugodnejšimi pogoji, če jim je zaradi ukinitve delovnega mesta ali zaradi zmanjšanja števila delavcev zaradi prestrukturiranja proizvodnje ali drugih operativnih razlogov prenehalo delovno razmerje po predpisih o delovnih razmerjih in jim ni mogoče niti s prekvalifikacijo zagotoviti njihovim delovnim sposobnostim ustrezne druge zaposlitve v primerni oddaljenosti od kraja stalnega bivališča v roku enega leta.

### **9. člen**

Pravico do pokojnine pod ugodnejšimi pogoji lahko delavci in delavke iz 7. člena tega zakona uveljavljajo pri komisiji, ki jo imenuje Vlada Republike Slovenije v sodelovanju z Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in Republiškim zavodom za zaposlovanje.

Odmero in izplačevanje pokojnin izvaja Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

### **10. člen**

Za vse delavce, ki uveljavljajo pravico do pokojnine po tem zakonu, Republika Slovenija zagotovi dokup zavarovalne dobe do polne pokojninske dobe.

Sredstva potrebna za dokup pokojninske dobe iz prejšnjega odstavka se zagotovijo v proračunu Republike Slovenije.

### **11. člen**

Prispevek za dokup zavarovalne dobe iz prejšnjega člena se določi v višini razlike med skupnim zneskom pokojnine, odmerjene z upoštevanjem dokupov zavarovalne dobe in zneskom pokojnine, kakršna bi bila odmerjena brez upoštevanja dokupljene zavarovalne dobe in z upoštevanjem starosti ob upokojitvi. Ta razlika pa se pomnoži s koeficientom, ki izraža pričakovano število obrokov pokojnine po datumu izpolnitve minimalne starosti za pridobitev pravice do starostne pokojnine po zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

### **12. člen**

Republika Slovenija subsidiarno prevzame obveznosti, ki bodo nastale za izplačilo odškodnin, ki so jih delavci, oboleli za poklicno boleznijo, zaradi izpostavljenosti azbestnemu prahu uveljavili na način, kot je določen s tem zakonom.

Za postopke sporazumevanja za priznanje odškodnin Vlada Republike Slovenije, v skladu s tem zakonom, imenuje komisijo, ki jo sestavljajo predstavniki ministrstva, pristojnega za zdravstvo, ministrstva, pristojnega za delo in ministrstva, pristojnega za pravosodje.

Ministrstvo, pristojno za zdravstvo, v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona izda predpis, ki bo nadomestil določbe o poklicnih boleznih zaradi izpostavljenosti azbestu v samoupravnem sporazumu o seznamu poklicnih boleznih (Uradni list SFRJ, št. 38/83).

### **13. člen**

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 411-05/96-17/1

Ljubljana, dne 27. septembra 1996.

Predsednik  
Državnega zbora  
Republike Slovenije  
Jožef Školč l. r.

---

**Pravilnik o določitvi poklicnih boleznih zaradi izpostavljenosti azbestu (Uradni list RS, št. 26/97)**

**1568. Pravilnik o določitvi poklicnih boleznih zaradi izpostavljenosti azbestu, stran 2122.**

Na podlagi tretjega odstavka 12. člena zakona o prepovedi proizvodnje in prometa z azbestnimi izdelki ter o zagotovitvi sredstev za prestrukturiranje azbestne proizvodnje v neazbestno (Uradni list RS, št. 56/96) izdaja minister za zdravstvo

## **P R A V I L N I K**

### **o določitvi poklicnih boleznih zaradi izpostavljenosti azbestu**

#### **1. člen**

Ta pravilnik določa bolezni, ki se štejejo za poklicne bolezni zaradi izpostavljenosti azbestu, dela pri opravljanju katerih nastajajo, pogoje, pod katerimi se štejejo za poklicne bolezni in organ, ki verificira poklicne bolezni.

## 2. člen

Bolezni, ki se po tem pravilniku štejejo za poklicne bolezni, so:

1. Azbestoza – difuzna intersticijska pljučna fibroza
2. Bolezni plevre
  - plaki parietalne plevre,
  - difuzne zadebelitve plevre,
  - benigni pleuralni izliv.
3. Pljučni rak
4. Maligni mezoteliom plevre ali peritoneja.

## 3. člen

Dela, pri katerih nastajajo in pogoji, da se bolezni iz prejšnjega člena štejejo za poklicno bolezen, so:

### 1. Azbestoza

1.1. Pozitivna delovna anamneza – dokaz izpostavljenosti prahu azbesta ali prahu materialov, ki vsebujejo azbest v delovnem procesu ali kakršnikoli aktivnosti pri delu, pri kateri lahko pride do tveganja zaradi izpostavljenosti azbestu; kumulativna izpostavljenost 25 vlaken/cm<sup>3</sup> let ali tudi kratkotrajnejša izpostavljenost, kot na primer rušilna in sanacijska dela v gradbeništvu, postopki razprševanja azbesta in podobno.

1.2. Čas od začetka izpostavljenosti (latentna doba) najmanj 15 let.

1.3. Radiološke spremembe na rtg posnetku, ki je posnet in odčitán po priporočilih ILO iz leta 1980, najmanj kateregorigija 1.

1.4. Dokaz pljučne fibroze s CT z visoko ločljivostjo.

1.5. Patohistološki izvid, značilen za pljučno fibrozo.

1.6. Restriktivne ali obstruktivne motnje ventilacije.

1.7. Znižana difuzijska kapaciteta za CO.

1.8. Diferencialno diagnostično izključeni drugi vzroki pljučne fibroze.

Pogoja naštetá pod 1.1. in 1.8. ter eden od pogojev 1.3. ali 1.4. ali 1.5. so obvezni za postavitev diagnoze azbestoza.

Dopolnilni pogoji za postavitev diagnoze azbestoza so naštetí pod 1.2., 1.6. in 1.7.

### 2. Bolezni plevre

2.1. Pozitivna delovna anamneza – dokaz izpostavljenosti prahu azbesta ali prahu materialov, ki vsebujejo azbest v delovnem procesu ali kakršnikoli aktivnosti pri delu, pri kateri lahko pride do tveganja zaradi izpostavljenosti azbestu; kumulativna izpostavljenost 25 vlaken/cm<sup>3</sup> let ali tudi intenzivna kratkotrajnejša izpostavljenost, kot na primer rušilna in sanacijska dela v gradbeništvu, postopki razprševanja azbesta in podobno.

2.2. Latentna doba:

a) najmanj 15 let za plake

b) najmanj 20 let za kalcinirane plake

c) ni važna pri difuznih zadebelitvah plevre, ki so nesporno posledica prebolelega benignega plevralnega izliva zaradi poklicne izpostavljenosti azbestu  
d) pri enostranskih difuznih zadebelitvah obeh plevralnih listov v frenikokostalnem kotu je potreben dokaz o prebolelem plevralnem izlivu zaradi poklicne izpostavljenosti azbestu.

### 2.3. Radiološki pogoji:

a) jasno vidni obojestranski ali izjemoma enostranski plevralni plaki na P.A. ali stranskem rtg posnetku, posnetem in odčitanim po priporočilih ILO iz leta 1980 ali –  
b) jasno vidna difuzna zadebelitev plevre obojestransko ali izjemoma enostransko ali –  
c) jasno vidne zarastline obeh listov plevre enostransko ali obojestransko ali  
d) spremembe pod a) ali b) ali c), jasno vidne na CT

### 2.4. Diferencialno diagnostično izključeni drugi vzroki bolezni plevre.

Pogoji, naštetih pod 2.1., 2.3. in 2.4. so obvezni za postavitve diagnoze bolezni plevre. Dopolnilni pogoji za postavitve diagnoze bolezni plevre so naštetih pod 2.2.

## 3. Pljučni rak

### 3.1. V povezavi s poklicno azbestozo

ali –

### 3.2. v povezavi s poklicno boleznijo plevre zaradi izpostavljenosti azbestu

ali –

3.3. pozitivna delovna anamneza – dokaz izpostavljenosti prahu azbesta ali prahu materialov, ki vsebujejo azbest v delovnem procesu ali kakršnikoli aktivnosti pri delu, pri kateri lahko pride do tveganja zaradi izpostavljenosti azbestu; kumulativna izpostavljenost 25 vlaken/cm<sup>3</sup> let ali tudi intenzivna kratkotrajnejša izpostavljenost, kot na primer rušilna in sanacijska dela v gradbeništvu, postopki razprševanja azbesta in podobno; latentna doba praviloma najmanj 10 let.

## 4. Maligni mezoteliom plevre ali peritoneja

### 4.1. V povezavi s poklicno azbestozo ali poklicno boleznijo plevre zaradi izpostavljenosti prahu azbesta.

ali –

4.2. pozitivna delovna anamneza – dokaz izpostavljenosti prahu azbesta ali prahu materialov, ki vsebujejo azbest v delovnem procesu ali kakršnikoli aktivnosti pri delu, pri kateri lahko pride do tveganja zaradi izpostavljenosti prahu azbesta; latentna doba praviloma najmanj 10 let.

5. Kot poklicno bolezen se lahko prizna tudi rak na drugih organih in organskih sistemih (grlo, gastrointestinalni trakt, urogenitalni trakt in drugi), o čemer odloča interdisciplinarna skupina strokovnjakov.

## 4. člen

Diagnostični postopek pri postavitvi suma na poklicno bolezen iz 2. člena tega pravilnika vodi zdravnik specialist medicine dela ali zdravnik specialist medicine dela,

prometa in športa in zbere vso potrebno dokumentacijo za verifikacijo poklicne bolezni.

Verifikacijo poklicne bolezni iz 2. člena tega pravilnika in oceno zmanjšanja življenjskih funkcij izvaja interdisciplinarna skupina strokovnjakov, ki jo imenuje minister za zdravstvo in jo sestavljajo: zdravnik specialist medicine dela ali zdravnik specialist medicine dela, prometa in športa, zdravnik specialist internist – pulmolog, zdravnik specialist radiolog oziroma zdravnik specialist druge specialnosti glede na obravnavani primer.

Verifikacija poklicne bolezni se opravi na podlagi zbrane zdravstvene dokumentacije, po potrebi pa tudi na podlagi dodatnih diagnostičnih postopkov.

### **5. člen**

Sredstva za delo skupine strokovnjakov iz drugega odstavka prejšnjega člena se zagotavljajo iz državnega proračuna.

### **6. člen**

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 354-3/97

Ljubljana, dne 7. maja 1997.

dr. Marjan Jereb l. r.  
Minister  
za zdravstvo